

5. Карл П. Великие трансформации. Политические и экономические истоки нашего времени / П. Карл; пер. с англ. А.А. Васильева, С.Е. Фёдорова, А.П. Шурбелева ; под общ. ред. С.Е. Федорова. – СПб.: Алетейя, 2002. – 320 с.
6. Кононенко А.Ф. Соціальний аспект економічної безпеки / А.Ф. Кононенко, Г.Є Дем'яненко // Матеріали міжнародного науково-практичного симпозиуму “Розповсюдження інновацій з економіки сталого розвитку”. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2001. – С. 100-102.
7. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – Ст. 46.
8. Концепція економічної безпеки України / керівник проекту В.М. Геєць. – Національна Академія Наук України ; Інститут економічного прогнозування. – К. : Логос, 1999. – 56 с.
9. Мизес Л. Либерализм в классической традиции [Пер. с англ.] / Л. Мизес. – М. : “Начала-Пресс”, 1994. – 214 с.
10. Похилюк В.В. Держава в транзитивній економіці: регулювання економіки, аналіз та стан економічної безпеки : [монографія] / В. Похилюк. – Полтава: РВВ. ПУСКУ, 2008. – 403 с.

УДК 371.124:608.7 : 005.336.2(045)

Синчишина О.А.
к.п.н., доцент

*кафедри теорії та методики початкової та дошкільної освіти
Хмельницький інститут післядипломної педагогічної освіти*

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ПРЕДМЕТНИКІВ ВНЗ

Постановка проблеми. У нашому сучасному суспільстві комп'ютер реально стає незамінним помічником учителя та слухача в опануванні інформаційними потоками, допомагає моделювати та ілюструвати процеси, явища, об'єкти та події. Вчителі зазначають, що учні часто іноді випереджають багатьох освітян у використанні комп'ютерів і телекомунікаційних технологій, а їм їх важливо „доганяти”. Особливо важливим є те, що, сучасні комп'ютерні технології в поєднанні з новітніми освітніми технологіями стають ефективними засобами розвитку мислення учнів.

На сьогоднішній день освіта змінює свої пріоритети в період стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), але повільно. Уміння працювати з інформацією стає одним із необхідних і важливих компонентів сьогодення. Дуже важливою для вчителя-предметника є здатність змінюватися, активно діяти, швидко приймати рішення, самовдосконалюватися, саморозвиватися впродовж усього життя. В умовах формування інформаційного простору і переходу до інформаційного суспільства підвищуються вимоги до рівня інноваційної компетентності учителя.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження ведуться у різних напрямках, що відображено у роботах О.І. Пометун, О.І. Локшиної, О.Я. Савченко, С.Е. Трубачевої, Л.І. Паращенко. Огляд історико-педагогічної та сучасної літератури свідчить, що вченими вивчається проблема підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів і розглядається у різних аспектах у працях І.П. Ареф'єва, В. Бондаря, Н.В. Кузьміної, В.І. Лозової, А.А. Орлова, В. Пилипівського, С.М. Чистякової, М.А. Чошанова та інших.

Компетентнісний підхід у навчанні вчителів-предметників – це сукупність компетентностей, якими повинен оперувати учитель, спрямовуючи свою діяльність на розвиток особистості учня. Оскільки йдеться про процес навчання і розвиток особистості, що відбувається в системі освіти, то одним із результатів освіти буде набуття людиною набору компетентностей, що є необхідним для професійної діяльності вчителя-предметника. Треба зосередити увагу на здатності викладача використовувати ІКТ у своїй професійній діяльності, спрямованій на навчання та виховання підростаючого покоління. Інноваційна компетентність вчителя розкрита недостатньо і потребує детального дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення та аналіз системи формування інноваційної компетентності вчителя та її складових:

- базові компетентності у галузі математики, природничих наук та технологій;
- іноземні мови;
- інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність навчатися;
- підприємницькі навички;

- соціальні навички;
- інноваційні технології.

Виклад основного матеріалу дослідження. З поширенням і розвитком новітніх технологій, виникла проблема формування здатності вчителя застосовувати технології та ряд ключових відомих компетентностей у педагогічній практиці. Інформаційну компетентність ми розуміємо як здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними видами інформації, знаходити і відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися, на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з професійною діяльністю. Інформаційна компетентність є основним компонентом інформаційної культури, яка, у свою чергу, є частиною загальної культури особистості [1; 2].

Комп'ютерна компетентність достатньо широко використовується як одна з цілей професійного навчання вчителів інформатики. Вона є інтегральною характеристикою особистості, здатністю до засвоєння відповідних знань і розв'язання задач у навчальній та професійній діяльності за допомогою комп'ютера.

Як висновок, ні інформаційна, ні комп'ютерна компетентність окремо не відповідають повною мірою професійним вимогам, які постають перед вчителями-предметниками на сучасному етапі модернізації освіти [3; 4].

Для вчителя інформатика не є профілюючим предметом, тому для них на першому плані важливою стає сформована інноваційна компетентність у застосуванні ІКТ. Вона передбачає наявність у особистості здатностей:

- застосовувати ІКТ в навчанні та повсякденному житті;
- раціонально використовувати комп'ютер і комп'ютерні засоби під час розв'язування завдань, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням і передаванням;
- будувати інформаційні моделі й досліджувати їх за допомогою засобів ІКТ;
- давати оцінку процесові й досягнутим результатам технологічної діяльності.

Українськими вченими було розкрито зміст ключових компетентностей під час застосування інформаційних і комунікаційних технологій. Вони передбачають здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

У процесі впровадження компетентнісного підходу до навчання вчителів-предметників ІКТ, важливо зосередити зусилля на:

- визначенні та розкритті змісту загальних компетентностей;
- визначенні умов ефективного формування компетентностей;
- розкритті інноваційної компетентності;
- визначенні складових інформаційно-комунікаційної компетентності;
- розробці, апробації програмних модулів;
- діагностиці результатів навчання.

Умови ефективного формування ІКТ вчителів:

- підвищення рівня сформованості інформаційно-комунікаційної культури;
- тренінгова система навчання викладача;
- системне використання набутих навичок у педагогічній практиці;
- участь у конкурсах, конференціях, семінарах;
- неперервна освіта впродовж всього життя.

Учитель – викладач навчального закладу. Предметні компетентності вчителів залежать від предмету, який вони викладають. Такі компетентності відносяться до предметно-орієнтованих, або фахових, тобто здатності вчителя викладати конкретний предмет, володіти методикою і навичками викладання. До структури загальних компетентностей викладача відносяться: предметно-методична, психологічна, інноваційна, загальнонаукова, загальнокультурна [5; 6].

Предметно-методична компетентність передбачає володіння і цілеспрямоване вдосконалення предметних і методичних компетентностей під час викладання конкретного предмету. Дана компетентність вимагає від сучасного вчителя-предметника вдосконалювати свою педагогічну майстерність упродовж усього життя.

Сформована предметно-методична компетентність дозволяє вчителю-предметнику:

- аналізувати й оцінювати кращі педагогічні досягнення в галузі методики викладання;
- удосконалювати вміння викладання свого предмету;
- застосовувати новітні засоби й технології під час викладання конкретного предмету.

Психологічна компетентність. Сформована психологічна компетентність передбачає здатність учителя-предметника:

- здійснювати особистісно-орієнтований підхід під час навчання;
- створювати творчу атмосферу під час заняття;

- стимулювати інтерес до власного предмету;
- розв'язувати конфлікти у колективі.

Загальнонаукова компетентність передбачає здатність вчителя-предметника отримувати необхідну інформацію щодо наукових відкриттів, відслідковувати нові розробки вчених та можливість їх застосування.

Загальнокультурна компетентність стосується культури особистості. Вона вимагає від учителя володіння вітчизняною та світовою культурною спадщиною, культурою міжособистісних стосунків, дотримання принципів толерантності. Сформована загальнокультурна компетентність дозволяє особистості:

- аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення етнічної, європейської та світової науки й культури, орієнтуватися в сучасному культурному просторі;
- застосовувати засоби й технології міжкультурної взаємодії;
- користуватися рідною та іноземними мовами;

Інформаційно-комунікаційна компетентність передбачає здатність вчителя-предметника орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства. Інформаційно-комунікаційна компетентність поділяється на три основні, що відповідають окремим видам діяльності вчителів-предметників:

- загальна;
- діагностична;
- предметно-орієнтована.

Загальна компетентність – це здатність учителя-предметника використовувати ІКТ і для забезпечення навчально-виховного процесу створювати: текстові документи, таблиці, презентації, малюнки і т.д. [7].

Учитель у постійному пошуку. Під час самопідготовки і самовдосконалення, а також пошуку необхідної інформації вчителю-предметнику необхідно мати здатність використовувати: Інтернет-технології, бази даних, телеконференції.

Сучасний учитель формує у себе здатність розробляти власні електронні продукти, адже саме вони відображають бачення вчителя щодо викладання конкретного предмета і дають можливість формувати базу педагогічного професійного досвіду, допомагають вчителю самовдосконалюватися і передавати досвід молодому поколінню й бути для нього наставником.

Діагностична компетентність допомагає вчителям-предметникам аналізувати досягнення учнів під час навчання.

Вчитель має здійснювати: моніторинг, діагностування, тестування і т.д. Саме така система відслідковування успішності навчання буде взаємовигідною як для вчителя, так і для учня [8].

Уявити діяльність вчителів-предметників без застосування електронних підручників, енциклопедій, готових навчальних програм, демонстраційних програм на даний час просто неможливо. Такий набір електронних розробок із кожним роком збільшується, урізноманітнюється. Тому, предметно-орієнтована компетентність – це здатність учителя-предметника гармонійно поєднувати готові електронні продукти у своїй професійній діяльності.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, формуючи процес навчання вчителів-предметників ІКТ через інноваційну компетентність, ми формуємо здатність учителів застосовувати набуті знання з ІКТ у навчально-виховному процесі, спрямовуючи їх на розвиток особистості учня.

Формування інноваційної компетентності сприяє:

- всебічному розвитку вчителів-предметників;
- самовдосконаленню;
- бажанню вчитися впродовж усього життя;
- розумінню інноваційних процесів;
- здатності застосовувати опановане у професійній діяльності;
- удосконалювати професійну майстерність;
- застосовувати набуті знання у педагогічній і повсякденній практиці.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Гендина Н.И. Информационная культура личности: диагностика, технология формирования : учебно-методическое пособие. Ч.1. / Н.И. Гендина, Н.И. Колкова, И.Л. Скипор. – Кемерово: КемГАКИ, 2009. – 146 с.
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2004. – № 1 – 2. – С. 5–60.

4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
5. Моль А. Социодинамика культуры / А. Моль. – М. : Прогресс, 1990. – 426 с.
6. Основи культурології : навчальний посібник / Н. М. Каплун, С. М. Морозов. І. В. Сніцар, С.П. Шумовецька. – Хмельницький: Вид-во Національної академії Державної прикордонної служби України, 2004. – 458 с.
7. Сенько Ю. В. Гуманітарні основи педагогічної освіти / Ю. В. Сенько. – К. : Вища школа, 2002. – 246 с.
8. Ставський П. І. Об'єкт і предмет дидактичного системного дослідження / П.І. Ставський. – К. : Альфа, 2003. – 218 с.

УДК 330.322.2

Малютін О.К.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції
Сумський національний аграрний університет

ПОБУДОВА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Постановка проблеми. Забезпечення безпеки держави, суспільства, суб'єктів господарювання завжди було і залишається центральною проблемою наукових досліджень в плані розвитку будь-якої країни за умови збереження її суверенітету та незалежності. Саме безпека країни визначає напрямки та орієнтири для подальшого розвитку та прийняття соціально-економічних рішень в державі. Збільшення рівня економічної безпеки справляє вплив на економічну активність. Наслідком цього є перерозподіл ресурсів економічної системи, що формує нові інвестиції в відповідних галузях економіки і приводить до циклічності інвестиційного процесу, який на пряму визначає гомеостазис економічної системи. Таким чином, організація інвестиційного процесу в країні повинна виступати основою забезпечення економічної безпеки країни в цілому. Отже, найважливішою складовою економічної безпеки буде інвестиційна безпека, яка забезпечується за рахунок дотримання граничної норми інвестування.

Концептуальна модель інвестиційної складової національної економічної безпеки повинна виражати основну ідею інвестиційної безпеки економіки, визначати задачі та методи реалізації концепції, індикатори інвестиційної безпеки, а також структуру модельованої системи та властивості її елементів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою збереження інвестиційної безпеки країни займаються такі вітчизняні науковці, як О. Власюк, В. Геєць, Я. Жаліло, В. Кириленко, С. Пирожков, А. Сухоруков [1-5].

Але попри велику увагу з боку науковців до питань інвестиційної безпеки національної економіки не в повній мірі вирішеними залишаються питання структурування економіки для можливості переливу інвестиційного капіталу між її секторами з метою вирівнювання диспропорцій в їхньому розвитку, забезпечення формування достатнього рівня інвестиційної безпеки в національній економіці та сприяння ефективному інвестиційному розвитку України в умовах підсилення конкуренції на світовому ринку капіталу на основі єдиних підходів, що можуть бути відображені в концептуальній моделі інвестиційної складової економічної безпеки України.

Постановка завдання. Метою даної статті є визначення основних понять та елементів системи інвестиційної складової економічної безпеки національної економіки, доведення можливості застосування терміну «система» для даної складової, побудова концептуальної моделі інвестиційної складової національної економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна складова національної економічної безпеки або інвестиційна безпека буде являти собою систему. Дійсно інвестиційна безпека як система буде характеризуватись наступними властивостями: ієрархічність та цілісність.

Ієрархічність системи інвестиційної безпеки передбачає існування надсистеми, якою може виступати система економічної безпеки, а потім, як суперсистема, – система національної безпеки. Таке твердження є виправданим, оскільки, на державному рівні інтегральний показник економічної безпеки визначається через розрахунок синтетичних показників фінансової, продовольчої, інвестиційної, екологічної та інших безпек. В свою ж чергу, і рівень національної безпеки залежить від економічної, військової, політичної та інших безпек. Тобто інвестиційна безпека може бути розглянута як елемент систем вищого порядку.